

افزایش ۴۵ درصدی دستمزد

بالاخره تکلیف دستمزد سال آینده روشن شد. اعضای شورای عالی کار پس از گذشت ساعت‌ها مذاکره سرانجام حداقل دستمزد و حقوق کارگران را در سال آینده ۴۵ درصد افزایش دادند. هر چند مقامات کارگری و برخی نمایندگان مجلس از تصویب دستمزد در روز سه‌شنبه ۲۸ اسفندماه خبر داده بودند اما با مدیریت وزارت کار و همراهی کارفرمایان، دستمزد امسال زودتر از شب عید به تصویب رسید.

در همین زمینه احمد میدری، وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی گفت: برای سال آینده حداقل پایه حقوق از ۷/۱ میلیون تومان به ۱۰/۳ میلیون تومان افزایش یافت. حق مسکن بدون تغییر ۹۰۰ هزار تومان و حق تاهل بدون تغییر ۵۰۰ هزار تومان تعیین شد. حداقل دریافتی کارگران متأهل با دو فرزند از ۱۱/۶۰۰۰۰ تومان به ۱۶/۳۵۱/۰۰۰ تومان رسید. حداقل دریافتی کارگران متأهل بدون فرزند از ۹/۹ میلیون تومان به ۱۳/۹۰۹/۰۰۰ تومان افزایش یافت. حق خواروبار از ۱/۴ میلیون تومان به ۲/۲ میلیون تومان رسید و پایه سنوات از ۲۱۰ هزار تومان در ماه به ۲۸۲ هزار تومان افزایش یافت.

همچنین میدری، تصویب افزایش ۴۵ درصدی حداقل مزد را حاصل توافق کامل با کارفرمایان دانست و گفت: «با این افزایش حداقل دریافتی ماهانه کارگران از ۷ میلیون و ۱۰۰ هزار تومان به ۱۰ میلیون و ۳۹۹ هزار تومان رسید. سایر سطوح مزدی هم عدد ثابت ۹۰۰ هزار تومان به اضافه ۳۲ درصد که معادل با تورم است، تعیین شد.»

او عنوان کرد: «یکی از پیشنهادات در جلسه این بود که کارفرمایان تشویق شوند افراد متأهل را مثل شرایط مجرد به کار بگیرند ولی اسمال این توافق حاصل نشد و حدود ۳ میلیون تومان تفاوت بین متأهل و مجرد در بحث دریافتی وجود دارد.» به گزارش ایسنا، پروانه رضایی بختیاری، معاون روابط کار و دبیر شورای عالی کار نیز در این باره گفت: «دستمزد کارگران در فضای جلسه دوستانه شکل گرفت و طبیعی است که برای طرف کارگری میبشست کارگران مطرح باشند. کارفرمایان نیز مسائلی دارند و دولت هم بین طرفین میانجیگری می‌کند تا توافقی به نفع اقتصاد کشور، کارگران و مردم صورت گیرد.»

او با اشاره به رعایت اصل سه‌جانبه‌گرایی عنوان کرد: «هر یک از گروه‌های کارگری و کارفرمایی مسائل خود را مطرح می‌کنند و دولت بین طرفین نقش تنظیم‌گری دارد و کمک می‌کند تا توافق نسبی حاصل شود و نتایج آن هم به نفع اقتصاد و هم مردم باشد.»

به گفته معاون وزیر کار اگر چه تورم منتهی به بهمن ۲۵ درصد اعلام شده ولی روی درصد بالاتر از نرخ تورم برای پرداخت دستمزد سال آینده کارگران توافق شد.

تا قبل از نهایی شدن رقم دستمزد، پیشنهادات متعددی در خصوص میزان درصد افزایش مزد مطرح و افزایش ۳۷ تا ۳۹ درصدی و افزایش ۴۵ تا ۵۰ درصدی حداقل دستمزد کارگران شنیده شد، چنانچه داوود جوانی، نماینده کارفرمایان در شورای عالی کار در اظهارنظری رسمی پیش‌بینی کرد دستمزد ۱۴۰۴ به جهت حفظ قدرت خرید کارگران ۳۸ درصد و ۵ درصد بیشتر از نرخ تورم افزایش یابد. به گفته او این توافق اگر چه موجب زیان کارفرمایان می‌شود اما به جهت حفظ قدرت خرید کارگران با آن موافقت کرده ایم هر چند موافق افزایش حق مسکن و بن خواربار نیستیم و معتقدیم که بهتر است پایه حقوق کارگران بیشتر شود. اگر پایه حقوق افزایش یابد، بازنشستگان هم از آن بهره‌مند می‌شوند و از نظر سنوات و عیدی و بازنشستگی به نفع کارگران است.

با این حال شرکای اجتماعی در آخرین جلسه دستمزد شورای عالی کار روی افزایش ۴۵ درصدی توافق کردند که قطعاً بالاتر از نرخ تورم اعلامی از سوی مراجع رسمی است و همچنان که کارفرمایان وعده داده بودند تلاش کردند تا به منظور تقویت میبشست و حفظ قدرت خرید کارگران و همچنین حفظ نیروهای کار در بنگاه‌ها درصد افزایش روی پایه مزد اعمال شود.

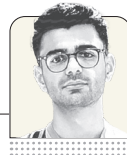
عکس: ایران

۲۵ سال رشد رو به قهقرا

نگاهی به سیاست‌گذاری و مدیریت اقتصاد کشور از سال ۱۳۸۴ تا ۱۴۰۴

علیرضا رحمتی

پژوهشگر اقتصاد بین‌الملل

سند چشم‌انداز بیست‌ساله ایران که در سال ۱۳۸۴ به تصویب رسید، محوریت اصلی را بر توسعه همه‌جانبه و پایدار کشور، با تکیه بر فرهنگ، تاریخ و جغرافیای ملی و نیز ارزش‌های اسلامی و انقلابی قرار می‌داد. هدف بنیادین این سند، دستیابی به جامعه مردم‌سالار، عادلانه، آزاد، امن و مستقل بود؛ جامعه‌ای که از دانش و فناوری پیشرفته، سلامت، رفاه، محیط‌زیست مطلوب و توزیع عادلانه درآمد برخوردار باشد. در همین راستا، تقویت ارزش‌هایی همچون مسئولیت‌پذیری، ایثار، وجدان کاری و تعهد به نظام اسلامی و پیشرفت کشور، اولویت داشت. هم‌چنین، ارتقای جایگاه ایران به رتبه نخست در عرصه‌های اقتصادی، علمی و فناوری در سطح منطقه و ایجاد رشد پایدار و اشتغال کامل، بعد دیگری از این نقشه راه محسوب می‌شد. از سوی دیگر، انتظار می‌رفت که دولت‌ها برنامه‌های توسعه میان‌مدت و بلندمدت خود را با اهداف این سند هماهنگ سازند. اکنون و پس از گذشت نزدیک به دو دهه، ارزیابی شرایط واقعی نشان می‌دهد که بسیاری از اهداف مورد نظر سند، محقق نشده‌اند؛ در برخی زمینه‌ها حتی با چالش‌های مضاعف روبرو هستیم. در حوزه اقتصاد، عواملی نظیر تورم بالا، نرخ بی‌کاری فزاینده، نابرابری درآمد و کاهش ارزش پول ملی، چشم‌انداز توسعه اقتصادی را با موانع جدی مواجه کرده‌اند. افزون بر این،

بحران‌های زیست‌محیطی و به‌ویژه کمبود منابع آب در سال‌های اخیر تشدید شده و موجبات کاهش رفاه اجتماعی را فراهم آورده است. از منظر روابط بین‌الملل نیز، ایران طی این مدت با تنش‌های متعدد و تحریم‌های گسترده مواجه بوده که تحقق هدف «تعامل سازنده با جهان» را به میزان قابل‌توجهی مختل کرده است. بررسی عمیق عملکردش دولت و چهار رئیس‌جمهور در دوره‌های متفاوت، گویای آن است که با وجود تنوع در وعده‌ها و برنامه‌ها، هیچ‌کدام نتوانستند حداقل‌نیمی از انتظارات تعیین‌شده در سند چشم‌انداز را به‌طور کامل برآورده سازند. ۱۰ سال گذشته، بزرگترین افتخار کلیشه‌های رؤسای جمهوری اسلامی، قیمت‌گذاری دستوری بر سبب‌زمینی و تخمه مرغ، و تأمین ارزاق عمومی بوده. اگر این دستاورد را افتخار بدانیم، باید در مبنای اساسی توسعه و کشورداری، تجدیدنظر و چاره‌اندیشی صورت گیرد. پیگیری ریشه‌های این ناکامی و تبیین نقاط ضعف هر دوره، به تدوین راهکارهای مؤثر برای سال‌های آینده کمک خواهد کرد و می‌تواند مبنایی برای بازنگری در سیاست‌ها و الگوهای مدیریتی کشور باشد.

احمدی‌نژاد

در سال ۱۳۸۴، محمود احمدی‌نژاد با شعار «عدالت» بر مسند ریاست جمهوری نشست؛ آن هم زمانی که بسیاری از مردم امیدوار بودند روند پیشرفت اقتصادی و اجتماعی کشور ادامه پیدا کند. اما با گذشت هشت سال، اقتصاد ایران در

سال ۱۳۹۲ با آشفتگی شدید و چالش‌های عمیق داخلی و خارجی مواجه شد. یکی از مهم‌ترین اقدامات دولت احمدی‌نژاد در حوزه اقتصاد، اجرای طرح هدفمندی یارانه‌ها در سال ۱۳۸۹ بود که با هدف کاهش نابرابری آغاز شد، اما عملاً شکاف‌های ساختاری اقتصاد ایران را نمایان‌تر کرد و ضربه مهلکی را به اقتصاد تحریف ایران، وارد ساخت. به استناد آمار بانک مرکزی، حجم نقدینگی از حدود ۶۸ هزار میلیارد تومان در سال ۱۳۸۴ به بیش از ۴۶۰ هزار میلیارد تومان در سال ۱۳۹۲ رسید. نرخ تورم نیز از ۱/۴٪ به بالای ۴۰٪ افزایش یافت و ارزش ریال در برابر دلار بیش از ۳۰٪ سقوط کرد. گزارش‌های مرکز آمار نشان می‌دهد که نرخ بی‌کاری از ۱۱/۵٪ در سال ۱۳۸۴ به ۱۲/۲٪ در پایان دوره احمدی‌نژاد رسید. هم‌زمان، وابستگی بودجه کشور به درآمدهای نفتی به مرز ۶۵٪ رسید و کسری بودجه در سال ۱۳۹۱ به حدود ۵۳ هزار میلیارد تومان افزایش پیدا کرد. سوم مدیریت در تخصیص منابع، عدم شفافیت مالی و واردات بی‌رویه نیز از جمله عواملی بودند که بنیان‌های اقتصادی کشور را تحت فشار مضاعف قرار دادند.

در عرصه سیاست خارجی، مواضع تند احمدی‌نژاد از جمله انکار هولوکاست و انتقاد شدید از غرب، بازتاب وسیعی در جهان یافت. این مواضع، گرچه از سوی دولت ایران نشانه مقاومت و استقلال سیاسی قلمداد می‌شد، اما در عمل باعث شد تحریم‌های بین‌المللی از سوی شورای امنیت سازمان ملل، اتحادیه اروپا و آمریکا به‌طور چشمگیری افزایش یابد. این تحریم‌ها به‌طور خاص صنعت نفت، بانکداری و بیمه را هدف قرار داد و صادرات نفت ایران به کمتر از یک میلیون بشکه در روز کاهش یافت که خسارات اقتصادی سنگینی را بر کشور تحمیل کرد. افزون بر این، تندتر شدن فضای تنش‌آلود، زمینه‌ساز اقدامات خرابکارانه از جانب اسرائیل، از جمله ترور دانشمندان هسته‌ای ایران شد. در پایان این دوره، ایران با تورم بی‌سابقه، نرخ بی‌کاری فزاینده و نارضایتی اجتماعی گسترده روبرو بود. سیاست‌هایی که قرار بود عدالت و استقلال را به‌ارمغان بیاورند، به شکل‌گیری بحران‌های متعدد اقتصادی و سیاسی منجر شدند و تأثیرات منفی آن همچنان در ساختار اقتصادی و بین‌المللی ایران مشاهده می‌شود.

روحانی

شهروندان خسته از ایران آسیب‌دیده در سال‌های ۱۳۸۸-۱۳۹۲، که با بحران‌های اقتصادی و تنش‌های داخلی مواجه بودند، با امید به بهبود شرایط و بازسازی اقتصاد، به تدبیر و امید روحانی رأی دادند. دوره هشت‌ساله ریاست جمهوری روحانی (۱۳۹۲-۱۴۰۰) با چالش‌های عظیمی آغاز شد که بخش عمده‌ای از آن نتیجه تحریم‌های اعمال‌شده در دوره احمدی‌نژاد بود. روحانی با وعده تعامل و بهبود روابط بین‌المللی و رفع تحریم‌ها، مذاکرات هسته‌ای را آغاز کرد که در نهایت به امضای برجام در سال ۱۳۹۴ انجامید. این توافق منجر به کاهش تحریم‌ها و بازگشت بیش از ۳۲ میلیارد دلار از دارایی‌های بلوکه‌شده ایران شد و صادرات نفت ایران را که کمتر از یک میلیون بشکه در روز شده بود به بیش از ۲/۵ میلیون بشکه رساند، اما با خروج یک‌جانبه ترامپ از برجام در سال ۱۳۹۷، نرخ تورم که تقریباً ۹/۶٪ رسیده بود، دوباره افزایش شد و در پایان دوره روحانی به حدود ۴۵٪ رسید. نرخ بی‌کاری با نوساناتی مواجه شد و سرانجام در حدود ۹/۸٪ تثبیت شد. سیاست‌های اقتصادی این دولت شامل اصلاح نظام بانکی و تلاش برای تورم مهار بود که با بازگشت تحریم‌ها نیمه‌کاره ماند. این دوره شاهد نوسانات شدید ارزی بود که قیمت دلار را از ۳۲۰۰ تومان در سال ۱۳۹۲ به بیش از ۲۴ هزار تومان در سال ۱۴۰۰ رساند. تحلیل این دوره برای درک بهتر مشکلات کنونی و یافتن راهکارهای مناسب بسیار حیاتی است. در حوزه اقتصادی، کلیت روحانی با مهارت و تخصص

واردات کالا از روش‌های پذیرفته شده بازگشت ارز حاصل از صادرات به کشور است

هاب آبرتا، هاب‌های NBP انگلیس و TTF هلند ۲/۰۰، معدل وزنی قیمت گاز داخلی، صادراتی و وارداتی (قیمت گاز طبیعی در بازار تعیین شده) ۰/۵۰+ (معدل وزنی قیمت گاز طبیعی داخلی، صادراتی و وارداتی) ۰/۵۰+ = قیمت گاز طبیعی بنابراین با افزایش نرخ ارز اعلامی بانک مرکزی، حتی در صورت ثبات در فرمول مذکور، شاهد افزایش در نرخ خوراک گاز طبیعی تحویلی به صنایع هستیم. با توضیحات ارائه شده، مطلب درج شده در روزنامه هم‌مهم‌مبنی بر تصویب نرخ‌های جدید خوراک و برش‌مردن ناترازی گاز به عنوان عامل افزایش نرخ خوراک پتروشیمی، در خصوص موضوع مورد اشاره در روزنامه هم‌مهم‌مبنی بر اینکه با روی کار آمدن دولت جدید، موضوع تک‌نرخ شدن نرخ ارز توسط وزیر امور اقتصادی و امور دارایی مطرح شد و از روز ۲۴ آذرماه سال جاری دلار نیمایی جای خود را به دلار توافقی داد، شایان ذکر است: حمایت وزیر امور اقتصادی و دارایی از افزایش نرخ نیما و سپس حذف سامانه نیما و انتقال معاملات آن به سامانه ارز تجاری، در واقع به این دلیل بوده که در سال‌های اخیر رژیم چند نرخ ارز، علی‌رغم میل سیاستگذار اقتصادی جهت تعدیل آثار تورمی ناشی از افزایش نرخ ارز در بخش‌های دچار عدم تعادل اقتصادی مورد استفاده قرار گرفت؛ اما اجرای این سیاست نه تنها به نتایج مطلوب دست نیافت بلکه در نتیجه تعدیل جزئی نرخ ارز رسمی و عملکرد نامناسب سازوکارهای اجرایی، چالش‌هایی برای صادرکنندگان و واردکنندگان ایجاد شد و تعادل تراز تجاری کشور را با مشکل مواجه شد. به‌طوری‌که بر اساس اظهارات رئیس کل بانک مرکزی، در ابتدای اصلاحات سیاست‌های ارزی بیش از هشت نرخ ارز در کشور وجود داشت.

افزون بر این از ابتدای استقرار دولت چهاردهم نیز درخواست‌های متعدد و زیادی از سوی صادرکنندگان مبنی بر متضرر شدن این صادرکنندگان به دلیل بالا بودن نرخ خرید مواد اولیه از بورس کالا و رفع تعهد با نرخ پایین‌تر، افزایش

صادرات» به عنوان یکی از روش‌های پذیرفته شده بازگشت ارز حاصل از صادرات بر افزایش انگیزه واردات موثر بوده است. علاوه بر آن طبق ماده (۱) تصویب‌نامه شماره ۱۶۷۰/ت/۱۶۷۰-۶۰۲۲۲ مورخ ۱۳/۱۲/۱۴۰۱ هیأت وزیران، «رورد فلزات گران بها (طلا، نقره و پلاتین) به هر میزان و به صورت شمش استاندارد به عنوان یکی از انواع سرمایه‌های خارجی قابل ورود به کشور، توسط سرمایه‌گذاران خارجی در چهارچوب قانون تشویق و حمایت سرمایه‌گذاری خارجی و آیین‌نامه‌ی اجرایی آن پس از اظهار به گمرک و بدون ثبت سفارش، بلا مانع است.»

نرخ تسعیر، قیمت پایه عرضه محصولات در بورس کالا است

در رابطه با افزایش نرخ خوراک گاز طبیعی تحویلی به پتروشیمی‌ها، بر اساس ابلاغیه شماره ۰۳۲۸۰-۲/۲۰۰-۲۰۰ وزیر محترم نفت در مورخ ۱۳۹۴/۱۰/۲۶ با عنوان فرمول محاسبه نرخ خوراک گاز طبیعی واحدهای پتروشیمی، فرمول تعیین قیمت گاز طبیعی شامل دو بخش ذیل است که هر بخش دارای ضریب ۰/۵ است و نرخ حواله ارز مرکز مبادله ارز و طلا ایران (نرخ تسعیر) مبنای محاسبه ارزش ریالی نرخ خوراک و سوخت گاز تحویلی به صنایع و قیمت پایه عرضه محصولات در بورس کالا قرار می‌گیرد: ۱. قیمت گاز طبیعی در بازار تعیین شده (متوسط قیمت گاز در هر ماه در هاب‌های تعیین‌شده) هنری هاب آمریکا،

آمار مقایسه‌ای صادرات و واردات کالاهای غیر نفتی (بدون احتساب نفت و تجارت چمدانی) طی سال ۱۴۰۲ و مقایسه با سال ۱۳۹۹					
شرح	سال ۱۴۰۲		سال ۱۳۹۹		درصد تغییرات نسبت به سال ۱۳۹۹
	وزن (هزار تن)	ارزش (میلیون دلار)	وزن (هزار تن)	ارزش (میلیون دلار)	
صادرات	۱۳۸,۳۷۶	۵۰,۱۳۰	۱۱۳,۱۸۹	۳۴,۸۶۱	۲۲/۲۵
واردات	۳۹,۵۵۶	۶۶,۸۸۳	۳۳,۷۳۰	۳۸,۸۹۰	۱۷/۲۷